

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/195/2018
Identifikačné číslo spisu:	5318200202
Dátum vydania rozhodnutia:	16.07.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:5318200202.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloletú E., bývajúcu u matky, dieťa rodičov - matky P. bývajúcej v L., zastúpenej JUDr. Bohuslav MAJCHRÁK, advokát, spol. s r.o., so sídlom v Čadci, ul. Fraňa Kráľa 2080 a otca P., bývajúceho v L., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Strapáč, PhD., s.r.o., so sídlom v Čadci, ul. 17. novembra 3215, o úprave styku s maloletou a zvýšení výživného, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 11 P 5/2018, o dovolaní matky maloletej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 26. júna 2018 sp. zn. 5 CoP 35/2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 26. júna 2018, sp. zn. 5 CoP 35/2018 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 26. júna 2018, sp. zn. 5 CoP 35/2018 zmenil rozsudok Okresného súdu Čadca (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 12. marca 2018 č. k. 11 P 5/2018-54 vo výroku I. o úprave styku s maloletou spôsobom uvedeným vo výrokovej časti predmetného rozsudku, vo výroku II. o výživnom rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh matky na zvýšenie výživného zamietol, vo výroku III. o zameškanom výživnom rozsudok súdu prvej inštancie zrušil.

2. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala matka maloletej (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorá mala spočívať v tom, že sudy nižšej inštancie svojím nesprávnym procesným postupom odopreli matke maloletej právo na riadne prejednanie jej odvolania pred odvolacím súdom.

3. Otec maloletej v súvislosti s dovolaním vo vyššie uvedenom rozsahu uviedol, že nie je v jeho kompetencii sa vyjadriť ku skutočnosti, či matka podala odvolanie, či bolo podané v zákonom stanovenej lehote a ani k ostatným procesným postupom, keďže jemu odvolanie doručené nebolo a má za to, že všetky relevantné skutočnosti o procesnom pochybení alebo nepochybení súdov prvej a druhej inštancie vyplývajú priamo zo súdneho spisu.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 35 CSP] po preskúmaní procesných podmienok prípustnosti dovolania dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné.

5. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, ktorá vymedzuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia a ktorú je potrebné vzhľadom na narušenie princípu právnej istoty strán, o ktorých veci sa už právoplatne rozhodlo, vykladať reštriktívne (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 59/2017, sp. zn. 5 Cdo 145/2016, sp. zn. 8 Cdo 107/2017). Ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 144/2017, sp. zn. 1 Cdo 137/2016 a tiež rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu.

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymedzené v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. V danom prípade dovolateľka uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod pojmom „procesný postup“ sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (R 129/1999, 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. Podľa názoru vec prejednávajúceho senátu najvyššieho súdu konanie vadou podľa § 420 písm. f/ CSP postihnuté bolo.

11. Dovolací súd z obsahu dovolania matky maloletej, ako aj z obsahu spisu zistil, že odvolanie matky maloletej proti rozsudku Okresného súdu Čadca z 12. marca 2018 č. k. 11 P 5/2018-54, doručené súdu prvej inštancie dňa 18. apríla 2018 v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu, nebolo založené do súdneho spisu. V tejto súvislosti teda došlo aj k porušeniu ustanovení § 373 ods. 3 a § 374 CSP, cieľom ktorých je umožniť účastníkom súdneho konania dozvedieť sa o všetkých vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim. Odvolací súd, ktorému bola predložená vec v zmysle § 377 CSP tak rozhodol iba o odvolaní otca maloletej proti vyššie označenému rozsudku súdu prvej inštancie, hoci matka maloletej vo Vyjadrení k odvolaniu otca z 23. apríla 2018 a vo Vyjadrení k stanovisku k vyjadreniu matky zo dňa 23.4.2018 a k (úplnému) odvolaniu z 18. mája 2018 opakovane

poukazovala na to, že nepovažuje za potrebné a hlavne efektívne sa vyjadrovať k tvrdeniam otca maloletej ohľadom neexistencie zmeny pomerov, keďže sama podala proti rozsudku súdu prvej inštancie v rozsahu výroku II. odvolanie. Až po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu bolo odvolanie matky maloletej založené do súdneho spisu.

12. K tomuto zisteniu dovolací súd poznamenáva, že Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike rozsudok, v ktorom sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

13. Po preskúmaní veci dospel dovolací súd k záveru, že súdy nižšej inštancie nesprávnym procesným postupom špecifikovaným v bode 11 tohto uznesenia vytvorili stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasti práva na spravodlivý proces.

14. Dovolací súd na základe uvedeného konštatuje, že dovolateľke bolo znemožnené, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v odvolacom konaní v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a teda k naplneniu procesnej vady vyplývajúcej z § 420 písm. f/ CSP.

15. Skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ CSP je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Dovolaciemu súdu preto neostalo iné, než rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP).

16. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

17. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.